

У подальшому рейдер проводить оцінювання системи фізичної охорони, стану технічних охоронних систем, наявність формальних і неформальних відносин із правоохоронними органами. Крім цього, оцінюються можливості та часові показники об'єкта захоплення щодо організації підтримки на рівні місцевих і вищих органів влади, судів усіх рівнів, засобів масової інформації. Тобто, фактично, рейдери вишукують слабкі місця в оборонних релютах підприємства та відповідно до цього планують рейдерську атаку.

Найбільш характерними ознаками, які свідчать про підготовку до рейдерської атаки, можна вважати:

- збір відомостей про підприємство сторонніми особами;
- підвищений інтерес до реєструючого або іншого джерела інформації про акціонерів (засновників);
- нехарактерна активність міноритарних акціонерів (дрібних засновників приватного товариства) до діяльності підприємства з вимогами надати копії різноманітних документів;
- пропозиції, що надходять акціонерам (учасникам приватного товариства) про продаж пакета акцій;
- виникнення проблем з контрагентами і партнерами, які несподівано відмовляються працювати без передоплати та/або висувають різноманітні, найчастіше не зовсім обґрунтовані претензії;
- позапланові перевірки представниками різних правоохоронних та контролюючих органів, які починають цікавитися реєстром акціонерів, установчими документами, основними господарськими договорами, включаючи кредитні, відомостями про основних постачальників і покупців продукції [2].

Зважаючи на суть перерахованих вище ознак підготовки до рейдерської атаки, логічним є побудова захисного механізму, який був би спрямований на розпізнавання таких сигналів через створення системи моніторингу, або ж удосконалення наявної через конкретизацію цілей, з метою систематичного відстежування змін у зовнішньому середовищі. Окрім цього, зазначений механізм повинен виконувати завдання щодо діагностики внутрішнього середовища з метою виявлення слабких місць, інформація про які могла б спростити рейдеру процес досягнення його мети. Об'єктом діагностики повинні стати: загальна система управління бізнесом, структура органів управління, історія приватизації компанії, структура її статутного капіталу, історія загальних зборів акціонерів і рішень ради директорів, положення статуту та інших корпоративних документів щодо обрання органів управління і прийняття ними рішень, основні угоди компанії за останні роки, правовий режим її нерухомості та інших основних активів (майна), кредиторська та дебіторська заборгованості, стратегічні плани розвитку та підготовки до підписання важливих контрактів.

Висновки. Враховуючи масштабність та наслідки впливу рейдерства на діяльність вітчизняних підприємств, вважаємо за пріоритетним розроблення превентивних механізмів захисту. Сформовані методичні засади протидії рейдерству покликані уможливити розпізнавання моменту підготовки до рейдерської атаки, а отже, зменшити ймовірність її успішної реалізації. Подальшого розроблення потребує механізм взаємодії із державними органами та засобами масової інформації для привернення уваги громадськості до подій навколо підприємства та недопущення його фізичного захоплення.

Література

1. Єфіменко А. Рейдерство або ринок контролю / А. Єфіменко // Юридичний журнал. – № 11. – 2008. – С. 25-27.
2. Зенкин А.Н. Методика расследования преступлений, связанных с незаконным захватом ("недружественным поглощением") организаций с использованием подложных документов : монография / А.Н. Зенкин. – М. : Изд-во Юрлитинформ, 2012. – 192 с.
3. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1996. – № 30. – С. 141-142.
4. Ушаповський В.Ф. Корпоративні конфлікти: кримінальні способи та методи встановлення контролю над підприємством : метод. реком. / В.Ф. Ушаповський, О.Б. Сахарова, С.І. Лопатін та ін. – К. : Вид-во Держ. наук.-досл. ін-ут МВС України, 2007. – 63 с.
5. Лопашенко Н. Рейдерство / Н. Лопашенко // Законність. – 2007. – № 4. – С. 7-12.
6. Макарова О.А. Порядок приобретения контроля в акционерных обществах: некоторые проблемы / О.А. Макарова // Закон, март 2007. – С. 170-177.
7. Патиківський Ю. Чорний переділ / Ю. Патиківський // Україна молода, 03.15.2007. – № 43 (3074). – С. 5.
8. Федоров А.Ю. Рейдерство и корпоративный шантаж (организационно-правовые меры воздействия) : монография / А.Ю. Федоров. – М. : Изд-во "Волтерс Клувер", 2010. – 480 с.
9. 2013 Doing Business: Smarter Regulations for Small and Medium-Size Enterprises. – Washington, DC: World Bank Group. [Electronic resource]. – Mode of access <http://www.doingbusiness.org>.

Стецив Л.П. Превентивная защита от рейдерской атаки: методические основы

Опираясь на опыт применения и противодействия недружественным поглощениям в странах с развитой рыночной экономикой и на практику реализации рейдерских атак в нашей стране, определены ключевые характеристики, причины и последствия рейдерства как реальной угрозы для большинства украинских предприятий и в общем для национальной экономики. Учитывая типичную последовательность осуществления рейдерской атаки, обоснована приоритетность применения превентивных защитных мер, предусматривающих систематическое осуществление мониторинга внешней среды, выявление и ликвидацию слабых мест.

Ключевые слова: превентивные меры, механизм защиты, мониторинг, безопасность.

Stetsiv L.P. The Methodical Principles of Preventive Protection against Raider Attacks

The key characteristics, causes and consequences of raiding as a real threat for most Ukrainian companies and for the national economy as a whole are defined based on encountering hostile takeovers in both developed market economies and practice of raider attack experience in our country. The priority use of preventive protective measures that include systematic environment monitoring, identifying and eliminating weaknesses is stated concerning a typical sequence of raider attacks.

Keywords: preventive measures, the mechanism of protection, monitoring, security.

УДК 330.32:338.434

Здобувач О.В. Фурсіна¹ –

Інститут регіональних досліджень НАН України

ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ПРОЦЕС В АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

Висвітлено проблему підвищення рівня інвестування аграрних підприємств. Розглянуто сутність інвестиційної діяльності аграрних підприємств, зокрема трактування термінів "інвестиція" та "інвестиційний процес". Зазначено функції інвестицій та виді-

¹ Наук. керівник: ст. наук. співроб. С.Л. Шульц, д-р екон. наук

лено їх основні класифікаційні ознаки. Розроблено заходи щодо підвищення інвестиційної привабливості аграрних підприємств. Запропоновано основні принципи інвестиційної політики, спрямованої на розвиток аграрних підприємств. Наведено оцінку результативності структурно-інвестиційної політики. Визначено головну мету інвестиційного процесу та його основних учасників.

Ключові слова: інвестиційний процес, аграрні підприємства, інвестиції, аграрне виробництво, інвестиційний ринок, інвестиційна привабливість.

Актуальність теми. Необхідною умовою для ефективного й сталого розвитку будь-якої галузі національної економіки є наявність достатнього обсягу інвестицій. Для аграрної сфери, враховуючи її значущість та важливість для економіки країни та продовольчої безпеки, а також специфіку організації процесу виробництва, проблема підвищення рівня інвестування аграрних підприємств та підвищення їх економічної ефективності стає дедалі актуальнішою. Очевидно, що вирішення поставлених проблем неможливе без наукового осмислення сутності та змісту інвестиційних процесів, зокрема: інвестицій, інвестиційних проектів, інвестиційного середовища та потенціалу аграрних підприємств.

Мета та завдання. Важливим аспектом, на який варто особливо звернути увагу, досліджуючи питання теорії інвестицій, є всебічне вивчення видів інвестицій та їх систематизація. Іншими словами, для підвищення ефективності прийняття інвестиційних рішень аграрними підприємствами необхідно проводити науково обгрунтовану класифікацію інвестицій, що дасть змогу визначити місце кожного виду інвестицій у їх загальній системі. Необхідність вирішення цієї наукової та прикладної проблеми зумовило вибір теми дослідження, мету та завдання.

Стан дослідження. Значний внесок до розробки теорії і концепцій інвестування зробили західні економісти: Е. Альтман, Л. Брю, А. Вайнріх, Р. Дорібуш, Л. Крушвіц, А. Кульман, Р. Макконелл, П. Фішер, Р. Шмалензі, Й. Шумпетер та інші. Серед робіт вітчизняних авторів провідне місце посідають дослідження В. Александрової, О. Алімова, Ю. Бажала, В. Беседіна, В. Бородюка, П. Буряка, К. Васьківської, П. Гайдуцького, А. Гальчинського, В. Гейця, М. Герасимчука, О. Крисального, М. Крупки, В. Кузьміна, І. Лукінова, П. Саблука, Р. Тринька, М. Чумаченка, А. Чупіса, В. Шевчука, В. Юрчишина та ін.

Проте, зважаючи на зміну загальної економічної ситуації, перетворення, що відбуваються в галузі, у процесі реформ, розвитку інститутів фінансування, багато теоретичних і методологічних питань, що стосуються, наприклад, оцінки інвестиційної привабливості аграрних підприємств, чинників інвестиційної привабливості і джерел фінансування інвестицій, підвищення ролі держави в інвестиційному процесі, потребують додаткового дослідження.

Результати дослідження. Для успішного розвитку будь-якої галузі економіки необхідне своєчасне відтворення капіталу за допомогою інвестицій. Їх кількісний і якісний склад визначає характер і швидкість заповнення економічних ресурсів, які споживаються у процесі виробництва благ. Без залучення інвестицій неможливо забезпечити економічне зростання, підвищити добробут населення. В економічній енциклопедії визначення інвестицій трактують як "довготермінове вкладення капіталу в промисловість, сільське господарство,

транспорт і інші галузі народного господарства, як усередині країни, так і за кордоном з метою отримання прибутку".

Поняття "інвестиції" (від лат. – invest) означає одягати, вкладати. Через недостатньо широкі дослідження інвестиційного процесу у вітчизняній економіці, цей термін відносно новий і ще не отримав однозначного тлумачення, що визначає його економічну суть.

За способом участі в інвестиційному процесі більшість авторів виділяють реальні й портфельні інвестиції. Реальні вкладаються безпосередньо у виробництво та збут. Портфельні інвестиції – вкладення в акції, облігації, інші цінні папери, активи інших підприємств. Крім цього, існує класифікація за періодами інвестування (довготермінові й короткотермінові) за формами власності [6]. Поряд із цим виділяють інвестиції за кордоном і всередині країни. Якщо поглиблювати наведену класифікацію, то ми пропонуємо виділяти також інвестиції в основний капітал аграрних підприємств: у купівлю земельних ділянок, будівельно-монтажні роботи, придбання і налагодження устаткування, придбання патентів і ліцензій, науково-дослідні та дослідно-конструкторські розробки тощо.

Отже, пропонуємо виділити дев'ять основних класифікаційних ознак інвестицій в аграрні підприємства: термін дії, цільове призначення, рівень ризику, механізм інвестування, спосіб участі, суб'єкт інвестування, об'єкт застосування, джерело фінансування, регіон інвестування. За терміном дії інвестиції поділяємо на коротко- і довготермінові. Термін короткотермінових інвестицій зазвичай минає протягом року. Довготермінові інвестиції розраховані на термін понад рік. За рівнем ризику інвестиції поділяються на: високоризиковані – вкладення, що вважаються спекулятивними стосовно гарантії одержання визначеного доходу; малоризиковані – вкладення, що вважаються безпечними в одержанні визначеного доходу.

У теорії інвестицій аграрних підприємств недостатньо вивчені їх функції, що не дає змоги повною мірою оцінити їх роль і значення в розвитку сільського господарства. Інвестиції виконують численні функції, які ми пропонуємо об'єднати у дві великі групи: економічні та соціальні.

Економічні функції реалізуються як на рівні галузі, так і для кожного окремого аграрного підприємства. Не менший вплив інвестиції мають і на рівень життя суспільства, регіонів, окремих трудових колективів підприємств. Соціальні функції інвестицій реалізуються через рівень матеріального добробуту та споживання населення у сьогоденні й майбутньому. Інвестиції впливають на рівень добробуту, розвиток людини як біосоціальної істоти, якість життя людей у регіонах і окремих країнах.

Розглядаючи сутність інвестиційної діяльності на мікрорівні, відзначаємо підхід А. Пересади про її трактування як стадіального інвестиційного процесу від мотивації діяльності до передавання об'єкта інвестицій в експлуатацію. Водночас А. Пересада ототожнює цей термін з терміном "інвестиційний процес". За його підходом змістовне навантаження цього терміна охоплює стадії прогнозування, планування інвестицій, обгрунтування проекту інвестиційної діяльності, освоєння інвестицій, забезпечення інвестиційного проекту матеріально-технічними ресурсами, виведення об'єкта інвестування на експлуатаційну потужність.

Важливим аспектом здійснення інвестиційної діяльності є її узгодження з метою функціонування аграрного підприємства. Мета функціонування визначається власниками підприємства залежно від потенціалу підприємства, кваліфікації його менеджерського та виконавчого складу співробітників та стану ринку [7]. Приклади мети підприємства: недопущення банкрутства, збереження частини ринку, забезпечення стабільності розвитку, диверсифікація розвитку.

Інвестиційний процес пов'язаний з інвестиційною діяльністю, що представляє послідовну сукупність практичних дій громадян, юридичних осіб і держав зі здійснення інвестицій з метою отримання доходу або прибутку, рішення екологічних, соціальних і інших проблем, і здійснюється у всіх сферах економіки незалежно від форм власності підприємства.

Іншими словами, інвестиційний процес – це механізм поєднання разом тих, хто пропонує інвестиції, з тими, хто формує попит на них. Зазвичай, обидві сторони зустрічаються у фінансових інститутах або на фінансовому ринку [2]. Основними учасниками інвестиційного процесу є держава, підприємницькі суб'єкти різних організаційно-правових форм і приватні особи, причому кожен з них може брати участь в інвестиційному процесі як на стороні попиту, так і на стороні пропозиції.

Головна мета інвестиційного процесу – це вкладення капіталу в найпривабливіші об'єкти для отримання максимального прибутку або досягнення корисного ефекту. Проте необхідно враховувати, що фінансова сторона інвестиційного процесу є всього лише частиною економічної проблеми.

Для подальшого дослідження інвестиційного процесу на підприємствах аграрного сектору, можна зробити висновок, що практично залучення інвестицій у них відбувається так: як і будь-яка свідома діяльність, воно розпочинається з мотивації, що спонукає суб'єкт господарювання до дії – пошуку додаткових коштів, необхідних для переоснащення чи технічного забезпечення. Потім досліджується ринок, прогноуються інвестиційні ризики і розглядаються можливості їх уникнення. Особливо важливим етапом є розроблення інвестиційного проекту, в якому проводяться розрахунки інвестиційних витрат і показників економічної ефективності, для чого товариства часто залучають провідних спеціалістів науково-дослідних установ. Після розробки проекту, доцільність інвестицій обґрунтовується і виноситься на обговорення на загальні збори акціонерів (учасників товариства) для прийняття остаточного рішення щодо необхідності реалізації проекту та вибору джерел його фінансування. Коли аграрне підприємство не має достатньої кількості власних ресурсів, акціонерам пропонують розглянути інші можливі доступні варіанти фінансового забезпечення інвестицій.

Вивчення, кількісне і якісне оцінювання інвестиційної привабливості різних підприємств на сьогодні є невідкладним завданням. Ця проблема є досить актуальною для такої галузі національної економіки, як сільське господарство та зокрема окремих аграрних підприємств. Через певні особливості, об'єктивні і суб'єктивні причини рівень інвестиційної привабливості підприємств аграрної сфери є одним з найнижчих, порівняно з підприємствами інших галузей економіки [1]. Оцінюючи вплив інвестиційного процесу на стан економіки, необхідно враховувати специфічні особливості цього процесу на аг-

рарних підприємствах. Характерною рисою українських реформ є безпрецедентне за масштабами згортання інвестиційної діяльності.

З огляду на це, розроблення заходів щодо підвищення інвестиційної привабливості аграрних підприємств є надзвичайно важливим й актуальним завданням. Ці заходи потрібно здійснювати за такими напрямками:

- 1) макроекономічна стабілізація економіки;
- 2) підвищення ліквідності сільськогосподарської продукції. Для цього необхідно активізувати інвестиційну діяльність не тільки в аграрні підприємства, але і в харчові та переробні. Основне джерело інвестицій тут – оператори продовольчого ринку, оскільки основна частина доданої вартості на продовольство формується у сфері розподілу й реалізації, і саме ці підприємства сьогодні є основними інвесторами;
- 3) захист прав власності. Очевидно, тут дуже важливе значення відіграє Земельний кодекс. Однак багато питань, пов'язаних з оборотом земель сільськогосподарського призначення, залишаються ще не вирішеними для прийняття відповідних законів;
- 4) зміцнення вітчизняного фінансового сектору, який має об'єктивні особливості й труднощі з фінансування інвестицій, порівняно із західними фінансовими інститутами: порівняно невелика величина власного капіталу; низька питома вага власного капіталу в активах; переважання короткотермінових пасивів; низька частка депозитів у пасивах, актуальність проблеми ліквідності активів тощо;
- 5) підвищення ефективності підприємницької діяльності аграрних підприємств за рахунок мобілізації внутрішніх ресурсів і резервів. Забезпечення кращих умов для конкуренції й розвитку маркетингу, оскільки це само по собі забезпечує більш високу ефективність фінансових потоків у аграрне виробництво без втручання ззовні;
- 6) удосконалення законодавчої бази, дотримання правових норм і можливість забезпечити їх обов'язкове дотримання. Закони, що регламентують інвестиційну діяльність, мають серйозні недоліки: запозичення норм, застосовуваних у державах з іншим рівнем і культурним розвитком; наявність взаємовиключних норм, зокрема в межах одного закону тощо;
- 7) залучення іноземних інвестицій. Державне законодавство про іноземні інвестиції представлено переважно законом України "Про іноземні інвестиції в Україні". Головним недоліком зазначеного Закону є надання пільг і державних гарантій у повному обсязі тільки під пріоритетні інвестиційні проекти, включені до переліку, що затверджується Урядом України, а також те, що правовим захистом, гарантіями і пільгами користуються іноземний інвестор і комерційна організація з іноземними інвестиціями, створена на території України, у якій іноземний інвестор володіє не менше ніж 10 % частки у статутному капіталі зазначеної організації, під час здійснення ними реінвестування;
- 8) податкова політика. Податковий кодекс України не допускає надання додаткових податкових пільг іноземним інвесторам. Сприятлива для інвесторів податкова система повинна мати розумні ставки податків, стабільність, ясність і зрозумілість, послідовність застосування й об'єктивність під час здійснення аудиту;

- 9) митно-тарифна політика. У сфері митного регулювання необхідні спрощення для імпорту товарів на територію України в режимі тимчасового ввозу. Також варто спростити порядок, що регламентує процедуру й кількість погоджень, ліцензій, технічних умов на реалізацію інвестиційних проектів, системи стягування мит на імпорتنі засоби виробництва у бік звільнення від митних платежів устаткування, ввезеного в країну з метою реалізації інвестиційного проекту;
- 10) політична стабілізація. Одним із найбільш ефективних способів стимулювання надходження іноземних інвестицій є надання гарантій від політичних ризиків, що повинні бути закріплені законодавчо. Оскільки багато положень українських законів застаріли, необхідне ухвалення нових законопроектів, що містять нові положення гарантій іноземного інвестування.

Вважаємо, що практична реалізація перерахованих заходів істотно поліпшить інвестиційний клімат аграрних підприємств у країні і забезпечить підвищення інвестиційної активності як вітчизняних, так і зарубіжних компаній з інвестування підприємств аграрного сектору.

Висновки. На сучасному етапі, коли об'єктивно існують певні передумови для інвестування коштів у аграрні підприємства, важливим завданням є пошук найбільш пріоритетних напрямів вкладень, а також вивчення й узагальнення питань методики обґрунтування обсягів і джерел інвестицій та визначення їх ефективності. Головною особливістю сучасної інвестиційної політики аграрних підприємств є створення сприятливого середовища для розширення позабюджетних джерел фінансування капітальних вкладень і залучення приватних (вітчизняних, іноземних) інвестицій у сільське господарство на основі подальшого вдосконалення нормативно-законодавчої бази й державної підтримки ефективних інвестиційних проектів. Інвестиційну політику, спрямовану на розвиток аграрних підприємств, у найближчі роки необхідно здійснити на основі таких принципів:

- 1) послідовна децентралізація інвестиційного процесу, збільшення частки власних коштів господарств у загальному обсязі капітальних вкладень; підвищення частки амортизаційних відрахувань як одного з основних джерел фінансування інвестицій;
- 2) перехід від розподілу державних інвестицій на виробничі цілі до їх виділення на основі конкурсу, платності й повернення централізованих капітальних вкладень; розширення практики спільного державно-комерційного фінансування інвестиційних проектів;
- 3) безповоротне бюджетне фінансування зберігається тільки для соціально значущих об'єктів, що мають некомерційний (неприбутковий) характер і не мають власних джерел нагромаджень;
- 4) розширення практики страхування гарантованих, підтримуваних державою інвестиційних програм;
- 5) широке залучення і стимулювання іноземних інвестицій для розвитку аграрного виробництва та збільшення обсягів виробництва й реалізації продукції.

Результативність структурно-інвестиційної політики може бути оцінена за досягнутим рівнем відповідності між окремими сферами та підрозділами, галузями національної економіки й територіальних підсистем суспільного вироб-

ництва, а також за ступенем задоволення економікою суспільних потреб. Необхідно звернути увагу на те, що під час розроблення інвестиційної політики на рівні держави необхідно враховувати реальні умови інвестиційної діяльності в аграрній сфері.

Література

1. Вінченко І.І. Розвиток інвестиційного процесу в сільському господарстві / І.І. Вінченко // Агросвіт. – 2007. – № 1. – С. 33-36.
2. Данилишин Б.М. Макроекономічне регулювання інвестиційних процесів / Б.М. Данилишин, М.Х. Корещький, Н.В. Дашій // Рада по вивченню продуктивних сил України. – К. : Вид-во НАН України, 2007. – 203 с.
3. Денисенко М.П. Основи інвестиційної діяльності : підручник [для студ. ВНЗ] / М.П. Денисенко. – К. : Вид-во "Алерта", 2011. – 338 с.
4. Кісіль М.І. Ефективність інвестицій сільськогосподарських виробничих кооперативів : монографія / М.І. Кісіль, О.В. Ролінський / за ред. М.І. Кісіля. – К. : ННЦ ІАЕ, 2006. – 228 с.
5. Коденська М.Ю. Напрями фінансування інвестицій на виконання державних цільових програм розвитку АПК України / М.Ю. Коденська // Агроінком. – 2008. – № 3-4. – С. 27-32.
6. Ланченко С.О. Факторний аналіз впливу ефективності господарювання на розвиток інвестиційних процесів в аграрних підприємствах / С.О. Ланченко // Економіка АПК : міжнар. наук.-виробн. журнал. – 2006. – № 5. – С. 92-98.
7. Лук'яник М.М. Методи визначення ефективності інвестицій в сільському господарстві / М.М. Лук'яник // Збірник наукових праць. – Кам'янець-Подільський : ФОП Сисин О.В., 2007. – Вип. 15, т. 2. – С. 127-129.
8. Мертенс А. Инвестиционные решения: от простого к сложному / А. Мертенс. [Электронный ресурс]. – Доступный с <http://www.kareta.com.ua/>

Фурсина А.В. Инвестиционный процесс в аграрных предприятиях: теоретический аспект

Освещена проблема повышения уровня инвестирования аграрных предприятий. Рассмотрена сущность инвестиционной деятельности аграрных предприятий, в частности трактовка терминов "инвестиция" и "инвестиционный процесс". Указаны функции инвестиций и выделены их основные классификационные признаки. Разработаны мероприятия по повышению инвестиционной привлекательности аграрных предприятий. Предложены основные принципы инвестиционной политики, направленной на развитие аграрных предприятий. Приведена оценка результативности структурно-инвестиционной политики. Определена главная цель инвестиционного процесса и его основные участники.

Ключевые слова: инвестиционный процесс, аграрные предприятия, инвестиции, аграрное производство, инвестиционный рынок, инвестиционная привлекательность.

Fursina A. V. Investment Process at the Agricultural Enterprises: Theoretical Aspect

The problem of increasing the level of investments of agricultural enterprises is highlighted. The essence of investment activity of agrarian enterprises, in particular the interpretation of the terms "investment" and "investment process" is studied. The investment functions and the basis for classification signs are identified. The measures for increasing the investment attractiveness of the agrarian enterprises are designed. The basic principles of the investment policy aimed at the development of agricultural enterprises are provided. The assessment of the structural-investment policy effectiveness is undertaken. The principal goal of the investment process and its main participants are defined.

Keywords: investment process, agricultural enterprises, investments, agricultural production, investment market, investment attractiveness.